

សម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ជួន ណាត

(១៨៨៣ - ១៩៦៩)

សម្តេចព្រះសង្ឃរាជ
ជួនណាត

ប្រាសាទ ឈ្មោះ បាវាយន្ត្រីសម្តេចសង្ឃរាជ
នៅទីស្នាក់ : ប្រាសាទ ជួន ណាត
នៅទីស្នាក់ : ប្រាសាទ ឈ្មោះ បាវាយន្ត្រីសម្តេចសង្ឃរាជ

សម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ជួន ណាត ប្រសូតនៅថ្ងៃ អង្គារ ទី ១១ ខែមីនា ១៨៨៣ នៅ ភូមិកំរៀង ឃុំកាកោះ ស្រុកតង់ពិសី ខេត្តកំពង់ស្ពឺ បិតាឈ្មោះ ជួន មាតាឈ្មោះ យក់ ។ ជាភូមារភាព កុមារ ជួន ណាត បានសិក្សានៅ សាលាវត្តពោធិព្រឹក្ស ឃុំលាំងកែន ស្រុក កណ្តាលស្ទឹង ខេត្តកណ្តាល ។ អាយុបាន ១៤ ឆ្នាំ នៅខែ ឧសភា ១៨៩៧ កុមារ ជួន ណាត បានបួសជា សាមណេរ នៅក្នុងវត្តដដែលនេះ ។ នៅឆ្នាំ ១៨៨៩ សាមណេរ ជួន ណាត បានមករៀនបាលីនៅ វត្តឧណ្ណាលោម រាជធានីភ្នំពេញ ។ វិលត្រឡប់មក វត្តពោធិព្រឹក្ស ឆ្នាំ ១៩០៤ សាមណេរ ជួន ណាត ដែលមានអាយុ ២១ វស្សា បានទទួលពិធីតម្កើងជា ភិក្ខុ មាននាមប្រចាំព្រះកាយជា **ជោតញ្ញាណោ** ។ ពិធីតម្កើងឋានៈបានប្រព្រឹត្តទៅក្រោមអធិបតី ភាព ព្រះតេជគុណ ម៉ា កេត ចៅអធិការវត្ត ។ ក្លាយជា ភិក្ខុ រួចហើយ ភិក្ខុ ជួន ណាត បាន វិលត្រឡប់មក វត្តឧណ្ណាលោមវិញ ដើម្បីសិក្សាបន្ត ពុទ្ធសាសនា និង ភាសាបាលី ។ ក្នុង ពេលជាមួយគ្នានោះ ភិក្ខុ ជួន ណាត បានសិក្សាភាសាបាលី ជាមួយប្អូន ជួន នុត (សិស្ស សាលាបាលី) និង បន្ទាប់មក ជាមួយ លោក ឡាំ អ៊ុម និង លោក **POULICET** សាស្ត្រាចារ្យ ភាសាបាលីនៅ សាលាភាសាបាលីជាន់ខ្ពស់ ។ លោកសាស្ត្រាចារ្យរូបនេះ ធ្លាប់ចេញចូល ជាញឹកញយ វត្តឧណ្ណាលោម ។ ឆ្នាំ ១៩១៣ ព្រះអង្គ ជួន ណាតបានប្រឡងជាប់កម្រិតទី ៤ ជាកម្រិត ខ្ពស់បំផុតផ្នែក ពុទ្ធសាសនា នៅសម័យនោះ ។ ឆ្នាំ ១៩១៥ ព្រះអង្គ ជួន ណាត បានត្រូវតែងតាំងជា សាស្ត្រាចារ្យ នៅសាលាភាសាបាលី ឆ្នាំ ១៩១៩ ព្រះអង្គបានត្រូវតែង-

តាំងជា សមាជិក នៃ គណៈកម្មាធិការតាក់តែងវចនានុក្រមខ្មែរ បន្ទាប់មក ព្រះអង្គមានតួនាទីជា លេខា នៃ គណៈកម្មាធិការនេះ ។

នៅឆ្នាំ ១៩២២ ព្រះអង្គ ជួន ណាត ជាមួយ ព្រះអង្គ ហួត តាត បាននិមន្តទៅហាណូយ គង់នៅក្នុងនេះចំនួន ៨ ខែ ដើម្បីសិក្សាឲ្យមានសុក្រិតភាព ភាសាសំស្ក្រឹត និង ភាសាបារាំង ជាមួយលោក LOUIS FINOT ជានាយក សាលាបារាំងចុងបូព៌ា ។ នៅឆ្នាំ ១៩២៣ ព្រះអង្គ បានវិលត្រឡប់ទៅហាណូយម្តងទៀត ពេលនេះ បន្ថែមលើការសិក្សា ភាសាសំស្ក្រឹត និង សិលាចារឹក ជាមួយលោក LOUIS FINOT ព្រះអង្គបានសិក្សា ព្រះពុទ្ធសាសនានៅស្រុកឥណ្ឌា នៅក្នុងរាជ្យ ព្រះអសោក និង សិក្សាប្រវត្តិសាស្ត្រ ពុទ្ធសាសនាស្រុកឥណ្ឌា និង ពុទ្ធសាសនាស្រុកចិន ។ ម្តងនេះ ព្រះអង្គគង់នៅហាណូយចំនួន ១០ ខែ ។ នៅឆ្នាំ ១៩៣០ ព្រះអង្គបានត្រូវតែងតាំង ជាអនុនាយកសាលាភាសាបាលី និង ជាសមាជិក គណៈកម្មការ បកប្រែព្រះត្រៃបិដក ។ ឆ្នាំ ១៩៤២ ព្រះអង្គ ជួន ណាត បានឡើងឋានៈជានាយកសាលាបាលីជាន់ខ្ពស់ ។ ឆ្នាំ ១៩៦១ ព្រះអង្គបានទទួលតែងតាំងជា សមាជិក កិត្តិយស នៃ សមាគមអ្នកនិពន្ធខ្មែរ គឺតាំងពីឆ្នាំនោះមក រាល់ល្ងាចថ្ងៃសុក្រ មានការផ្សាយ នាទីអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ ផ្សាយតាមវិទ្យុជាតិ ដឹកនាំក្រោមព្រះអធិបតីភាព ព្រះអង្គ ជួន ណាត ។ នៅឆ្នាំ ១៩៦៣ សម្តេច នរោត្តម សីហនុ ជាព្រះប្រមុខរដ្ឋ បានប្រទានកិត្តិយសថ្វាយ ព្រះអង្គ ជួន ណាត ជា **សម្តេចព្រះសង្ឃរាជ** ។ នៅឆ្នាំ ១៩៦៧ ដោយសារការងាររបស់ ព្រះអង្គ ភូមិន្ទសាកលវិទ្យាល័យភ្នំពេញ បានចេញសញ្ញាប័ត្រ បណ្ឌិតរដ្ឋអក្សរសាស្ត្រ ប្រគេនព្រះអង្គ ជួន ណាត ។ សម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ជួន ណាត បានសុគតនៅថ្ងៃទី ២៧ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ ១៩៦៩ ក្នុងព្រះជន្ម ៨៦ វស្សា ។ ប្រទេសកម្ពុជា បានបាត់បង់អ្នកប្រាជ្ញ អក្សរសាស្ត្រខ្មែរ មួយរូបពិតមែន តែស្នាព្រះហស្តរបស់ព្រះអង្គ នៅរស់ជានិច្ច គឺ វចនានុក្រមខ្មែរ ។

វចនានុក្រមខ្មែរ

សម្រាប់ការបោះពុម្ពលើកទី ៥ ឆ្នាំ ១៩៦៧-៦៨ វចនានុក្រមខ្មែរ មាននិទានកថា សម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ជួន ណាត ជោគញ្ញាណោ ចំនួន ៧ ទំព័រ និយាយរំលឹកការវិវត្តន៍អក្សរ ខ្មែរ មាន ១២ ខ ។ ខ ១២ មាននិយាម “កិរិយាស័ព្ទ ឬ គុណស័ព្ទ ដែលមានអក្សរ តម្រួត ឬ ធ្វើជើង ត្រូវដាច់ដល់ចេញមកជា នាមស័ព្ទ ត្រូវតម្រួត ដូចជា ក្រុង កិ. > កម្រង ន., ក្រាស់ កិ. > កម្រាស់ ន., ស្តី កិ. > សម្តី ន. ។ល។”... មិនទាន់សម្រេចថា ពេលដែល មកជានាម ត្រូវតែសរសេរជាព្យាង្គតម្រួតនោះឡើយ ដូចនេះ កម្រង = កំរង, កម្រាស់ =

កំរាស់, សម្ព័ន្ធ = សំដី ។ល។ នេះបង្ហាញឲ្យឃើញថា ការសរសេរអក្សរ មិនទាន់មានឯក-
ភាពនៅឡើយទេ សម្តេច ជួន ណាត បានប្រដូចការបោះពុម្ពលើកទី ៥ នេះ “បើប្រៀប-
ធៀបទៅនឹងផ្លូវ ក៏មានឋានៈត្រឹមតែប្រហែលនឹងថ្នល់លំ ដែលបានចាក់រាយគ្រួសបាយ-
ក្រៀមស្តើងៗប៉ុណ្ណោះ ពុំទាន់មានឋានៈស្មើនឹងថ្នល់ដែលចាក់ជ័រយ៉ាងក្រាស់រលើបរលង
នៅឡើយទេ” ។